

Тимачова К.О.,
*студентка 6 курсу, 4 групи, Інституту
прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ОСОБЛИВОТІ ПОВЕДІНКИ ОСІБ, ЯКІ СТАЛИ ЖЕРТВАМИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Ключові слова: віктимна поведінка, торгівля людьми, розслідування злочину.

Анотація: У тезах розглянуто особливості поведінки жертв торгівлі людьми. Виокремлено групи потерпілих осіб від даного виду правопорушення.

Ключевые слова: виктимное поведение, торговля людьми, расследование преступления.

Аннотация: В тезисах рассмотрены особенности поведения жертв торговли людьми. Выделены группы пострадавших лиц от данного вида правонарушения.

Key words: victim behavior, human trafficking, crime investigation.

Summary: The theses consider the peculiarities of the behavior of victims of human trafficking. Groups of victims of this type of offense have been identified.

Не існує сумнівів щодо того, що торгівля людьми загрожує людській гідності та основоположним свободам тих осіб, які стали її жертвами. ст. 4 Європейської конвенції про захист прав і основоположних свобод хоч і не містить прямих вказівок про заборону торгівлі людьми, але без жодних сумнівів дана категорія правопорушень відноситься до сфери її застосування. Стрімкий розвиток і повсякденне застосування інформаційних технологій, перетворення інформації в найважливіший ресурс життєдіяльності обумовлює рух людства до інформаційного суспільства [1]. Це слід враховувати через обов'язковість Конвенції всім державам учасницям, в тому числі і Україні.

Особа, що відбула кримінальне покарання в ідеалі не повинна вчиняти більше нових злочинів та інших правопорушень [2, 127]. Застосування покарань до осіб визнаних винних та розкриття та-

ких видів правопорушень є важливим напрямом в діяльності правоохоронних органів, але слід приділяти не меншу увагу превентивним заходам для зменшення випадків торгівлі людьми, адже основним напрямком є захист прав людини.

За своєю суттю віктимна поведінка – це небезпечна для суб'єкта поведінка в ситуації взаємодії із злочинцем. Небезпечною така поведінка стає з урахуванням особливостей місця, часу та сценарію розвитку подій перед вчиненням злочину, або у момент злочинного посягання. Віктимна поведінка привертає увагу зловмисника, зумовлює вибір жертви, стає приводом для вчинення злочину проти конкретної особи, яка виявилася підвищено уразливою у конкретній ситуації [3].

Особи, які стали жертвами від даного виду правопорушення мають певні специфічні ознаки, які дають змогу розподілити їх на групи. Такий поділ дає можливість працівникам правоохоронних органів вистроїти план досудового розслідування з урахуванням особливостей особи потерпілого для більш швидкого розкриття злочину.

З аналізу наукових робіт можна зробити висновок, що найбільш розповсюдженими групами осіб потерпілих від торгівлі людьми є: Особи, які були заздалегідь «замовлені» покупцем; Особи, які своїм способом життя, інтересами, життєвими установками, поведінкою звертають на себе увагу злочинців; Особи, які, будучи по суті «живим товаром» в кримінальному бізнесі, не вважають себе жертвами злочину [4].

Щодо осіб, які відносяться до першої групи, то потерпілими стають діти, особи з інвалідністю, тобто зазвичай ті, хто не усвідомлюють ситуацію через неможливість це зробити. Вони характеризуються тим, що під час досудового розслідування активно сприяють розкриттю злочину, але через можливу наявність психічних травм, завданих потрясіннями, потребують особливої уваги під час спілкування на допиті, отримання доказів при інших слідчих діях. Потерпілі з другої групи входять до так званої «групи ризику». Основну масу складають жінки, які є привабливими особами для тих, хто займається проституцією. Ці жінки зазвичай усвідомлюють, що в якійсь мірі є винними в тому, що з ними відбулось. Що стосується третьої групи осіб, то прикладом можуть

стати так само жінки, які були направлені за кордон для зайняття проституцією і вважають це хоч найменшим, але шансом отримати заробіток. Через це вони не хочуть сприяти слідству, викривати інших співучасників злочину. Причиною, як приклад, може бути рівень моральної деградації.

Слід звернути увагу, що ці групи потерпілих відрізняються між собою сценарієм віктимізації. Перший пов'язаний з неналежним сприйняттям загальновідомих для місцевих жителів кримінальних загроз і неготовністю реагувати на них належним чином. Другий сценарій віктимізації пов'язаний із тимчасовою дезорієнтацією у просторі і часі при потраплянні на нові місця, в незнайомі ситуації, а також при випадкових зустрічах з небезпечними людьми [5].

Підсумовуючи вище зазначене, можна зробити висновок, що вивчення особливостей віктимної поведінки осіб, що стали жертвами, дає змогу проводити ефективно розслідування злочину через розуміння самого механізму його вчинення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Яковець І., Автухов К., Таволжанський О. Виправлення засуджених через застосування кримінальних покарань: реалії та перспективи. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані: монографія / за ред. проф. О. В. Козаченка, проф. Є. Л. Стрельцова. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 127.

2. Головкін Б. М. Віктимна поведінка жертв злочинів // Проблеми законності. 2016. Вип. 135. С. 126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_135_15

3. Фролова І. В. Про віктимність потерпілих у механізмі торгівлі людьми та її врахування на досудовому слідстві / І. В. Фролова // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 1066– 1067 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2011-1/11fivndc.pdf>.

4. Robotization of manufacturing process: economic and social problems and legal ways of their solution / O. E. Kostyuchenko, T. V. Kolesnik, Z. V. Bilous, O. V. Tavolzhanskyi // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2019. – Vol. 3, is. 30. – P. 454–462.

5. Головкін Б. М. Як стають жертвами злочинів // Проблеми законності. Вип. 136. 2017. С. 167 – 169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2017_136_19

6. Таволжанський О. В. Сучасні реалії кіберпростору України / О. В. Таволжанський // Забезпечення правопорядку в умовах коронакризи : матеріали панельної дискусії IV Харків. міжнар. юрид. форуму, м. Харків, 23–24 верес. 2020 р. – Харків, 2020. – С 203–208.

Науковий керівник: доц., к.ю.н. О.В. Таволжанський